

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 285/2022-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku (sudca spravodajca) a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **SALUSS, spol. s r. o.**, Bórická cesta 107, Žilina, IČO 36 763 608, zastúpenej advokátskou kanceláriou **TOMANÍČEK & PARTNERS s. r. o.**, advokátska kancelária, Sládkovičova 6, Žilina, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 59Ek/1496/2019 zo 4. januára 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkové východiská

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na vyjadrenie sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Sťažovateľka navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva skutkový stav, podľa ktorého 17. júna 2015 došlo k uzavretiu nájomnej zmluvy o prenajme zimného štadióna vo vlastníctve mesta [REDAKOVANÉ] sťažovateľke (v texte aj „nájomca“) tak, že prenajímateľom bola mestská príspevková organizácia [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľka mala za odplatu platenú mestom prevádzkovať štadión pre Mestský hokejový klub [REDAKOVANÉ] (v texte aj „povinný“), a to podľa vzájomne odsúhlaseného harmonogramu. Sťažovateľka inkasovala od mesta ročne 110 000 eur a zabezpečovala prevádzku pre všetky družstvá povinného, a to aj nad rámec harmonogramu.

Práve v súvislosti so zabezpečením prevádzky nad rámec harmonogramu 25. marca 2019 sťažovateľka uzavrela s klubom dohodu o uznaní záväzku a splatnosti záväzku do notárskej zápisnice ([REDACTED] z 25. marca 2019). V rámci dohody o uznaní záväzku sa mali strany dohodnúť na zániku starého záväzku a vzniku nového záväzku. Práve notárska zápisnica sa stala exekučným titulom pre spornú exekúciu. Štatutári účastníkov tejto dohody boli v príbuzenskom vzťahu.

3. Sťažovateľka sa tak domáhala od povinného klubu vymoženía 285 840 eur s príslušenstvom. Okresný súd vyšším súdnym úradníkom uznesením č. k. 59Ek/1496/2019 z 11. novembra 2020 zamietol návrh klubu na zastavenie exekúcie. Sudca okresného súdu na sťažnosť povinného klubu napadnutým uznesením zmenil uznesenie tak, že exekúciu podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku v celom rozsahu zastavil. Podľa sudcu účelom procesného vráťane exekučného práva je poskytovať ochranu skutočnému, nie fiktívnemu hmotnému právu. Okresný súd uviedol, že uznanie dlhu je účinné iba vtedy, ak dlžník uzná svoj dlh, a nie dlh cudzí. Okresný súd považoval za preukázané, že medzi sťažovateľkou a povinným klubom neexistoval akýkoľvek zmluvný vzťah, od ktorého by sa odvíjala existencia vymáhanej pohľadávky. Okresný súd posudzoval prípad aj z pohľadu, či pohľadávka nekorešponduje bezdôvodnému obohateniu. Tu skonštatoval, že počas celých rokov trvania nájmu bol takýto vzťah bežný, „*naplňovala sa tým zmluva*“ medzi sťažovateľkou ako nájomcom a prenajímateľom, ktorým nebol povinný klub. Tento argument okresný súd pretavil do napadnutého uznesenia v zmysle imperatívu, že počas celej doby exekúcie musí exekučný súd dbať na dôvodnosť trvania exekúcie, a v danom prípade povinný klub preukázal, že prípadný dlh nie je jeho a nič na tom nezmení ani notárska zápisnica.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podľa sťažovateľky jej okresný súd odoprel právo na súdnu ochranu, ktorú exekučný súd poskytuje, a síce právo vymôcť svoju pohľadávku zaznamenanú v notárskej zápisnici. K porušeniu referenčných noriem malo dôjsť tým, že okresný súd v napadnutom uznesení skúmal záväzok v notárskej zápisnici v takom rozsahu, ktorý § 53 ods. 3 písm. h) Exekučného poriadku nepripúšťa. Podľa sťažovateľky prieskumom exekučného titulu, t. j. notárskej zápisnice, ktorá je verejnou listinou, s prezumpciou správnosti a súhlasom povinného s vykonateľnosťou, tento inštitút stráca opodstatnenie. Napadnuté uznesenie okresného súdu podľa nej predstavuje prekážku *res iudicata*, a tak sťažovateľka nemôže navrhnúť novú exekúciu. V súčasnosti sa na Okresnom súde Partizánske vedie určovacie konanie iniciované povinným, že záväzok neexistuje. Ak sťažovateľka ustojí žalobu, týmto dôjde k prekážke rozhodnutej veci a sťažovateľka sa bude musieť domáhať splnenia pohľadávky prostredníctvom ďalšieho súdneho konania.

5. Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie aj za arbitrárne z dôvodu, že okresný súd poukázal na vzťah medzi konateľkou sťažovateľky a bývalým riaditeľom povinného bez ich vypočítania, a rovnako nesúhlasí s vyjadrením okresného súdu, že mu príde podozrivé, prečo má uznanie dlhu podobu dohody. Podľa nej samotná dohoda obsahuje dva právne úkony, a to jednak uznanie dlhu a *privatívnou nováciu* (nahradenie starého záväzku novým záväzkom).

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Sťažovateľka namieta postup exekučného súdu pri prieskume exekučného titulu. Podľa nej exekučný súd má pri výkone exekučnej notárskej zápisnice v podstate ju iba akceptovať – prevziať rovnako, ako akceptuje obsah exekučných titulov judikovaných súdmi.

7. Ústavný súd sa s právnym názorom sťažovateľky nestotožňuje.

8. Ako už ústavný súd v inej veci konštatoval (III. ÚS 33/2020), medzi exekučným titulom judikovaným súdom a exekučným titulom pochádzajúcim z mimosúdneho prostredia existuje zásadný rozdiel. Vzniku súdom judikovaného exekučného titulu, nad ktorého výkonom má exekučný súd dohliadať, predchádza súdna kontrola (proces). Podstatou exekučnej notárskej zápisnice je, že zakladá vykonateľný exekučný titul, ktorého obsah nepodlieha súdnemu prieskumu v základnom konaní, a teda ani zárukám práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 dohovoru. Ústavný súd v náleze č. k. III. ÚS 52/2019 uviedol, že ak je exekučným titulom notárska zápisnica, neexistuje pred jej vydaním žiadny ústavou garantovaný neustranný a nezávislý subjekt, ktorý by predbežne posúdil, či práva a povinnosti zahrnuté do exekučného titulu sú alebo nie sú hodné právnej ochrany, a teda exekvovateľné (Svoboda, K. Kdy a jak přezkoumat notářský nebo exekutorský zápis. In: AD NOTAM č. 5/2009, s. 161 – 164.) Solemnizačná povaha notárskej zápisnice (§ 46 Notárskeho poriadku) by mala byť zárukou, že tento právny úkon bude dôsledne vyjadrovať vôľu účastníkov, spôsobí nimi zamýšľané právne následky a vylúči prípadnú neplatnosť právneho úkonu z dôvodu absencie náležitostí vôle a prejavu vôle. Podľa dôvodovej správy k § 2 ods. 2 Notárskeho poriadku „[š]tát si plní úlohy na úseku výkonu spravodlivosti a v rámci tejto úlohy je notár nositeľom právnej prevencie“. Preto je solemnizačnú povahu notárskej zápisnice potrebné chápať iba v zmysle prevencie, nie záruky (garancie). Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri problematike právomoci exekučného súdu týkajúcej sa materiálneho prieskumu notárskych zápisníc používa terminologicky pojem nanajvyš „prezumpcie ich správnosti“. Notár v zmysle § 2 ods. 2 a nasl. Notárskeho poriadku (aj pri najlepšej odbornej zdatnosti) nie je pri spisovaní a vydávaní listín o právnych úkonoch vybavený právomocou autoritatívne a záväzne rozhodovať o tom, či obsah toho-ktorého právneho úkonu neodporuje právnemu poriadku, nie je vybavený zárukami nezávislosti súdnej moci a štátom delegovaný výkon verejnej moci vykonáva na báze slobodného povolania. Možno teda uzavrieť, že ani skutočnosť, že exekučný titul bol spísaný notárom, neprepožičiava právnemu úkonu v ňom vyjadrenému objektívne záruky súdnej ochrany. V uvedenom zmysle je prípadná dohoda či vyhlásenie spísané pred notárom stále úkonom súkromnoprávnej povahy, a preto subjekty takýchto právnych úkonov ponosú v konečnom dôsledku za ich obsah aj zodpovednosť. Pri exekučnom titule kreovanom súdnym orgánom právny systém využíva (na základe súdneho rozhodnutia) proti jednotlivcovi mocenský aparát, ktorým zasahuje do citlivých sfér života. Právny poriadok preto požaduje, aby takému rozhodnutiu predchádzal proces, ktorý zaručí, že tento zásah bude požívať úctu k hodnotám zakotveným v právnom poriadku. Pri judikovaní obsahu, ktorý bude v exekučnom konaní vykonávaný, tieto garancie podrobne upravuje najmä (nie však výlučne) čl. 6 ods. 1

dohovoru, teda právo na spravodlivý proces. Keďže tvorba obsahu notárskej exekučnej zápisnice nespĺňa požiadavku garancie spravodlivého súdneho procesu, predpoklad súladnosti jej obsahu s právnym poriadkom je spravodlivé súdom aspoň konvalidovať. Touto bariérou je dorovnávaná rovnováha požadovaná princípiálnou (charakterom) exekučného konania – pri vymáhaní exekučného titulu nezabudnúť na vyváženosť ochrany oprávneného aj povinného (samozrejme, vzhľadom k účelu konania). Predmetom exekučného konania nemôže byť výkon takého exekučného titulu, ktorý svojou hmotnoprávnou podstatou právnemu poriadku odporuje, a už vôbec nie iba s odvolaním sa na procesné zakotvenie inštitútu exekučnej notárskej zápisnice. Keďže procesné právo plní funkciu práva smerujúceho k presadeniu hmotného práva, zmyslom zakotvenia inštitútu exekučnej notárskej zápisnice nemôže byť presadenie nepráva. Jednou z úloh exekučného súdu pri dohľade nad výkonom exekučných titulov je garancia zachovávanía ústavou chránených hodnôt. Ústavný súd už konštatoval, že základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy sa vzťahuje aj na konanie, v ktorom exekučný súd rozhoduje o nútenom výkone (exekúcii) rozhodnutia, resp. iného exekučného titulu (I. ÚS 5/00). Na základe uvedeného možno konštatovať, že požiadavka, aby sa exekučný súd bližšie nezaoberal hmotnoprávnym obsahom exekučného titulu, ktorý mu sťažovateľka predložila na výkon, je neopodstatnená. Pre komparáciu ústavný súd poukazuje na teoretické premisy tejto problematiky akceptované Ústavným súdom Českej republiky podľa ktorých *«[e]xekuční řízení je ze své podstaty určeno pouze pro faktický výkon rozhodnutí, nikoliv pro autoritativní nalézání práva. Stejně tak není ani řízením přezkumným»* [nález sp. zn. I. ÚS 871/11 ze dne 17. 1. 2012 (N 15/64 SbNU 155)]. Avšak *"z této zásady existují obecně přijímané výjimky, podle nichž je v exekučním řízení možné hodnotit i zásadní vady exekučního titulu"* [viz již citovaný nález sp. zn. Pl. ÚS 9/15, bod 24]. Ústavný súd v rozhodnutí č. k. III. ÚS 52/2019 uviedol, že skutočnosť, že subjekty právneho vzťahu pri spísaní notárskej zápisnice prejavujú svoju autonómnu vôľu, neznamená vylúčenie možnosti exekučného súdu v rámci zverenej právomoci preskúmavať notársku zápisnicu z hľadiska jej zákonnosti. Rešpektovanie autonómie vôle strán znamená povinnosť exekučného súdu vykladať súkromnoprávnu dohodu zásadne v prospech zachovania v nej zakotvených práv a povinností, samozrejme, za predpokladu, že pripustením exekúcie nedôjde k porušeniu princípov zákonnej alebo ústavnej hodnoty, na ktorých je potrebné trvať. Tento záver vyplýva aj z nález č. k. I. ÚS 5/00 z 13. júla 2000, v ktorom ústavný súd pripustil hmotnoprávnu analýzu notárskych zápisníc na účely kontroly dodržania zákonných či ústavných hodnôt. Vecný prieskum notárskych zápisníc explicitne umožňuje aj Exekučný poriadok v znení účinnom od 1. apríla 2017, ktorý umožňuje posúdenie notárskej zápisnice z hľadiska možného rozporu so zákonom alebo s dobrými mravmi [§ 53 ods. 3 písm. h); k tomu pozri tiež Števček, M., Kotrecová, A., Tomašovič, M., Molnár, P. a kol. Exekučný poriadok. Komentár. 3. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2018, s. 245.].

9. Ústavný súd konštatuje, že premisa sťažovateľky, ktorá predpokladá, že exekučný súd má pri nútenom výkone rozhodnutia plne akceptovať autonómnu vôľu subjektov súkromného práva, je chybná. Nezohľadňuje totiž skutočnosť, že výkon rozhodnutia v exekučnom konaní je štátno-mocenský zásah, ktorý využíva donútenie, pri ktorom je štát povinný zaručiť nielen oprávnenému, ale aj povinnému subjektu zachovanie základných práv. Ochrana základných práv je základnou povinnosťou exekučného súdu a exekučný súd k nej pristupuje *ex officio*. Povinný

klub sa tejto ochrany nemohol *ex ante* vzdať. Na tomto mieste je potrebné si uvedomiť, že problémom v prejednávanej veci nebol uznávací prejav z hľadiska procesného, ale jeho hmotnoprávna podstata. Inak povedané, exekučný súd ani len netvrdil, že by exekučné notárske zápisnice ako exekučný titul neakceptoval, tvrdil len, že konkrétna notárska zápisnica je nevykonateľná pre to, čo je v nej napísané.

10. V prípade bezvýhradného akceptovania akéhokoľvek obsahu exekučnej notárskej zápisnice (lebo autonómia vôle) by úloha exekučného súdu bola redukovaná síce na efektívny mocenský nástroj (čoho sa sťažovateľka podstatou námietok aj domáha), avšak slepo slúžiaci výhradne záujmu jednej z dotknutých strán (čo je z hľadiska zachovania proporcionality základných práv v exekučnom konaní neakceptovateľné). Ochrana povinného exekučným súdom je ústavou zaručená úloha (povinnosť) exekučného súdu z dôvodu, že v tomto konaní dochádza k vynúteniu súkromnoprávnej veci štátno-mocenským zásahom. Autonómia vôle subjektov súkromného práva je preto v prípade mimosúdnych exekučných titulov obmedziteľná, ak vyjadruje vôľu konať v rozpore s právnym poriadkom. V uvedenom zmysle je napokon judikovaná aj opodstatnenosť materiálneho prieskumu exekučných notárskych zápisníc.

11. Sťažovateľka argumentuje, že obsah notárskej zápisnice bol nesprávne právne posúdený.

12. Spoločnou črtou dotknutých uznávacích právnych úkonov je, že uznávajú dlh alebo záväzok trvajúci, to znamená existujúci v čase jeho uznania. Len pre porovnanie obdobný názor na uvedenú problematiku je možné nájsť aj v judikatúre českých súdnych autorít vychádzajúcej z ekvivalentnej úpravy zákona č. 40/1964 Sb., cit: „[n]ejvyšší soud totiž již ve svých předchozích rozhodnutích dospěl k závěru, že uznání dluhu podle § 558 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákona, je jednostranný právní úkon dlužníka adresovaný věřiteli, který lze učinit až poté, co dluh vznikl (sp. zn. 33 Cdo 1814/2011, 33 Cdo 2536/2009).“

13. Sťažovateľka vychádza z nesprávnej premisy, pokiaľ interpretuje inštitút uznávacieho prejavu na účel zabezpečenia bezvýhradnej vykonateľnosti jej pohľadávky. Právny poriadok pod účelom uznávacieho prejavu vôle rozumie obmedzený (rešpektujúc negatívnu dôkaznú teóriu) prenos dôkazného bremena v súdnom spore (porovnaj dispozíciu prvej vety § 558 Občianskeho zákonníka „ak niekto uzná... predpokladá sa, že dlh v čase uznania trval“). Analogicky to platí pre § 323 ods.1 Obchodného zákonníka. Takto založená vyvrátená domnienka sťažuje dlžníkovi (a uľahčuje veriteľovi) ich procesné postavenie, pretože tým činom je to dlžník, kto v spore nesie dôkazné bremeno. Možno akceptovať tvrdenie, že zakotveniu uznávacieho prejavu vôle v exekučnej notárskej zápisnici právny poriadok explicitne nebráni. Pokiaľ však má byť exekučná notárska zápisnica zároveň aj spôsobilým exekučným titulom, jej obsahové vymedzenie musí spĺňať požiadavky kladené na ostatné exekučné tituly. Obsahovým vymedzením exekučnej notárskej zápisnice nie je možné obchádzať ustanovenia hmotného práva. Rovnako nie je ničím opodstatnené, aby bol účel zakotvenia inštitútu exekučnej notárskej zápisnice do právneho poriadku

chápaný ako zmocnenie subjektov súkromného práva k nekontrolovane svojvoľnej regulácii a výkonu právnych vzťahov.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

15. Ústavný súd uvádza, že exekučný súd je nielenže oprávnený, ale je povinný skúmať dôvodnosť trvania exekúcie v ktoromkoľvek jej štádiu, a teda nielen pri udeľovaní poverenia na vykonanie exekúcie, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu (II. ÚS 545/2010).

16. Ústavný súd teda nepovažuje otázku právnej povahy notárskej zápisnice ako exekučného titulu za novú. Niet pochybnosti, že nejde o judikovaný exekučný titul, a teda že o dôvodnosti pohľadávky a jej výške nerozhodol súd. To neznamená, že notárska zápisnica je nepoužiteľným exekučným titulom. Znamená len, že povinný na rozdiel od materiálnej záväznosti rozsudku súdu má možnosť namietat existenciu dlhu a v preskúmvanej veci túto možnosť aj naplnil.

17. Do obsahu zmluvného vzťahu zakladajúceho oprávnenie sťažovateľky pôsobiť na zimnom štadióne patrilo aj záväzok sťažovateľky poskytovať povinnému klubu zimný štadión tak, že úhradu vo výške 110 000 eur ročne za toto užívanie štadióna sa zaväzuje (dojednáva) platiť mesto [REDAKOVANÉ]. Zo zmluvy vyplynulo, že povinný bude bezplatne užívať zimný štadión v rozsahu harmonogramu schválenému všetkými dotknutými stranami. Na základe uvedeného potom sťažovateľka poskytovala povinnému v súlade so zmluvou o nájme zimný štadión, a to aj nad rámec harmonogramu a pre všetky družstvá povinného, za čo boli sťažovateľke z rozpočtu zasielané jednotlivé platby. Situáciu nad rámec užívania zimného štadióna začala sťažovateľka riešiť po takmer štyroch rokoch, a to podpisom spochybnenej dohody z 25. marca 2019.

18. Tak vznikla aj otázka, či uznaním záväzku za užívanie zimného štadióna povinným nad rámec harmonogramu vznikol povinnému dlh. Okresný súd skonštatoval, že povinný užíval zimný štadión na základe zmluvného vzťahu (zmluva o nájme zimného štadióna) a prípadné užívanie štadióna nad rámec harmonogramu povinným mala sťažovateľka namietat voči druhej zmluvnej strane (prenajímateľ, vlastník). Okresný súd rovnako poukázal na prax a správanie dotknutých strán,

pričom podotkol, že počas takmer štyroch rokov bolo zo strany sťažovateľky akceptované a tolerované, že povinný užíva zimný štadión aj nad rámec harmonogramu, čím súd vylúčil základ vymáhanej pohľadávky aj v rovine protiprávneho stavu vyvolaného na strane povinného klubu (bez dôvodné obohatenie). Okresný súd uviedol, že v prípade opodstatnenosti dlhu bol uznaný dlh cudzí a že dlh povinného neexistoval.

19. Okresný súd v preskúmanom uznesení jasným a zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody zastavenia exekúcie a nejde o stav, že by jeho závery boli ústavne neudržateľné či svojvoľné. Napadnuté uznesenie nie je prekážkou pre uplatnenie práva v sporovom súdnom konaní a nepredstavuje ani prekážku rozsúdenej veci. Vzhľadom na uvedené preto ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Z dôvodu, že ústavná sťažnosť sťažovateľky bola omietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími parciálnymi námietkami sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu